

Kunnskapsdepartementet
v/politisk ledelse

Oslo, 15. september 2022

Innspill til statsbudsjettet for 2024

Voksenopplæringsforbundet (Vofo) vil med dette gi innspill til departementets budsjettforslag for 2024. Studieforbund er et supplement til det offentlige utdanningstilbudet og en viktig samarbeidspartner som bidrar til livslang læring for hele landet. Innspillet skal vise hvilke prioriteringer som kan gjøre oss i best mulig stand til å møte forventningene til vårt arbeid.

I Hurdalsplattformen viser regjeringen til at det er helt nødvendig å satse på livslang læring, for å sikre norsk arbeidsliv riktig kompetanse i fremtiden.

Norsk arbeidsliv stiller høye krav til arbeidstakarane sin kunnskap og kompetanse. Det er òg eit av våre fremste fortrinn. I åra framover vil krava auke, og regjeringa vil gjennomføre ei kompetansereform som svarer på behova til både arbeidsfolk og arbeidsgivarar for oppdatert og formalisert kompetanse. Reforma skal utformast i tett dialog med partane i arbeidslivet.

Vofo ser fram til å bidra i arbeidet med en bred kompetansereform og mener det er viktig at regjeringen har erklært at de vil «styrkje rolla til studieforbunda og det frivillige opplæringstilbodet». Studieforbund tilbyr basiskompetanse, videregående fag, språk, fagskole og etter- og videreutdanning. De har et bredt kontaktnettverk som også omfatter arbeidslivets parter og etablerer lokale opplæringstilbud der folk bor.

Vofo ber om følgende prioriteringer i departementets budsjettforslag for 2024:

- Kap. 254 post 70 (Tilskot til studieforbund) økes med 10 mill. kroner. Tilskuddet bør deretter trappes opp mot et nivå på 110 mill. kroner.
- Regjeringen setter av midler til å evaluere deling av tilskuddsordningen til studieforbund mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet.
- Kap. 257 post 70 (Tilskot, Kompetanseprogrammet) styrkes og videreutvikles.
- Kap. 228 post 85 (Midlertidig støtte til kulturarvskolene) videreføres i påvente av en mer permanent løsning
- Kap. 240 post 60 (Driftstilskot til fagskular) økes i tråd med opptrappingsplanen for fagskolene og andelen til ideelle fagskoler styrkes.
- Oppfølging av Utsynsmeldingen.

Kap. 254 post 70 (Tilskot til studieforbund) økes med 10 mill. kroner

Tilskudd til studieforbund legger til rette for at voksne kan få tilgang til fleksibel og brukertilpasset opplæring ved siden av det formelle utdanningssystemet. Studieforbund har erfaring med å tilrettelegge for fleksible og skreddersydde opplæringstilbud over hele landet. Dette er et viktig tilskudd som bidrar til å oppfylle både nasjonale og regionale kompetansepoltiske mål.

Arbeidslivet trenger økt tilgang til kompetanse påfyll for arbeidstakere og en kvalifisert arbeidskraft med oppdatert kompetanse i tråd med teknologisk utvikling, grønn omstilling og en aldrende

befolkning. For å møte kompetansebehovet må det tilrettelegges for fleksible etterutdanningstilbud som er tilpasset arbeidslivet og voksnes livssituasjon. Fagforeninger og profesjonsorganisasjoner arrangerer faglige påfyllingskurs med bistand og tilskudd fra studieforbund.

Det er behov for å styrke og synliggjøre studieforbundene som kompetansepolitiske aktører og legge til rette for bedre samarbeid mellom ideelle leverandører av utdanning og statlige etater, fylkeskommuner og kommuner. Skal studieforbundene levere flere kompetansepolitiske målsetninger er det behov for å tydeliggjøre dette, f.eks. ved å omtale studieforbund som mulige samarbeidsparter i tildelingsbrevene til offentlige etater, fylkeskommuner og kommuner.

Tilskuddet til studieforbund over statsbudsjettet er et viktig virkemiddel for livslang læring og deltakelse i arbeidslivet, og bør benyttes i mye større grad som incentiv for å øke andelen som tar etter- og videreutdanning. Vi ber om at man følger opp ambisjonen om å styrke studieforbundene med bevilgninger som gir rom for å styrke deres rolle som arbeidslivets kompetansepartner og legge til rette for fornyelse, vekst og rekruttering.

Vofo ber om at tilskuddet til studieforbund i departementets budsjettforslag for 2024 styrkes med 10 mill. kroner og at det deretter trappes opp mot et nivå på 110 mill. kroner.

Regjeringen setter av midler til å evaluere deling av tilskuddsordningen til studieforbund

I statsbudsjettet for 2021 ble tilskuddsordningen til studieforbund delt mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet, ved at tilskuddet til 10 av 14 studieforbund ble overført til Kulturdepartementets budsjett. Ved delingen ble det varslet at «tilskottsordninga skal bli evaluert innan fem år etter at endringane er sette i verk, for å identifisere eventuelle utilsikta konsekvensar av delinga». Vofo har kjennskap til flere konsekvenser, utfordringer og muligheter ved tilskuddsordningen som følge av delingen, og mener dette arbeidet bør starte i 2024.

Vofo ber om at regjeringen setter av midler til å starte arbeidet med en evaluering av delingen av tilskuddsordningen til studieforbund.

Kap. 257 post 70 (Tilskot, Kompetanseprogrammet) styrkes og videreutvikles.

Vofo ber om at bevilgningene til Kompetanseprogrammet styrkes i budsjettforslaget for 2023. Kompetansepluss og bransjeprogrammene er viktige virkemidler for å realisere Fullføringsreformen. Sammen med tilskudd til fleksible videreutdanningstilbud er disse ordningene viktig for å styrke en bred satsning på livslang læring for arbeidslivet.

Ordningen med bransjeprogrammer for å støtte næringer som er hardt rammet av koronakrisa, viser styrken studieforbundene har med fleksibilitet, nettverk og landsdekkende organisering. Studieforbundene var raske til å utvikle og tilby relevante opplæring- og utdanningstilbud til bransjeorganisasjonene.

Kap. 228 post 85 (Midlertidig støtte til kulturarvskolene) videreføres i påvente av en mer permanent løsning

I revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble det gitt 4,3 mill. kroner i midlertidig støtte til kulturarvskolene. Kulturarvskolene er tre godt etablerte private skoler som tilbyr utdanning innen tradisjonshåndverk som det offentlige utdanningssystemet ikke finner grunnlag for å tilby. Skolene tilbyr utdanning i en rekke fag knyttet til kulturarv. De har en høy andel eldre elever og små programmer, som ikke alltid utløser støtte og dermed gir skolene en sårbar finansiering.

Studieforbund som tilbyr opplæring innenfor tradisjonshåndverksfag er avhengig av dyktige faglærere, som blant annet utdannes på kulturarvskolene. For å styrke et kulturelt mangfold og bevare kulturarven gjennom læring trenger studieforbundene at det utdannes nye lærere i tradisjonshåndverksfag.

Ved å videreføre en midlertidig finansiering, kan de tre kulturarvskolene opprettholde driften inntil en mer permanent løsning er etablert.

Kap. 240 post 60 (Driftstilskot til fagskular) økes i tråd med opptrappingsplanen for fagskolene og andelen til ideelle fagskoler styrkes

Arbeidslivet har et stort behov for flere med høyere yrkesfaglig utdanning. Behovet for helse-, pleie- og omsorgsutdannete øker spesielt mye. Studieforbund eier og driver ideelle fagskoler, og utdanner nær halvparten av alle fagskolestudenter i helse- og oppvekstfag. Dette er en fagkompetanse som helsesektoren etterspør, spesielt innenfor kommunehelsetjenesten.

Vofo støtter regjeringens ambisjon om å gjennomføre en opptrappingsplan med tusen nye fagskoleplasser årlig over fem år, i tråd med arbeidslivets behov. De ideelle fagskolene tilknyttet studieforbund er omstillingsdyktige og kan raskt etablere nye fleksible fagutdanninger i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Vofo ber regjeringen styrke rollen til ideelle fagskoler ved å oppfordre fylkeskommunene til å samarbeide med de ideelle fagskolene om utvikling av fagskolesektoren, herunder prinsipper for ressursfordeling til fagskolene, i det enkelte fylke.

Oppfølging av Utsynsmeldingen

Regjeringen har varslet at de vil legge fram en melding til Stortinget våren 2023, som skal synliggjøre behovet for kompetanse i arbeidslivet. Målet er å dekke arbeids- og samfunnslivets kompetansebehov fremover og sørge for at innbyggerne i hele landet har tilgang til relevant utdanning.

Vofo har gitt innspill til dette arbeidet, hvor vi bl.a. viser til at regjeringen bør prioritere å styrke de lokale, fleksible læringsarenaene i frivillig og ideell sektor. For å nå målene som er skissert for Utsynsmeldingen, vil det både være lønnsomt og nødvendig å se kompetanse, opplæring og utdanning i sammenheng og ta i bruk et større mangfold av etablerte læringsarenaer som et supplement til det tradisjonelle utdanningssystemet.

Vofo ser fram til å samarbeide om det videre arbeidet og forutsetter at det settes av ressurser til å følge opp tiltakene i meldingen.

Mer informasjon om studieforbundenes kursvirksomhet finner dere på <https://statistikk.vofo.no/>.

Med hilsen
Voksenopplæringsforbundet

Hege Irene Fossum
leder

Mats Grimsgaard
konstituert generalsekretær